

Fag: Naturfag

Årstrinn: 10.trinn

Lærere: Marit L. Ramstad

Årsplan 2018–2019

Akersveien 4, 0177 OSLO
Tlf: 23 29 25 00

Kompetansemål	Tidspunkt	Tema/Innhold	Lærestoff	Arbeidsmåter	Vurdering
Forskerspiren					
formulere testbare hypoteser, planlegge og gjennomføre undersøkelser av dem og diskutere observasjoner og resultater i en rapport	KONTINUERLIG	Variabler og konstanter i vitenskapelige undersøkelser. Planlegging og gjennomføring av styrte, åpne og selvvalgte forsøk. Skriftlige rapporter og muntlige presentasjoner.	Aktuelt i forbindelse med forsøk i en rekke kapitler.	Tavleundervisning.	Underveisvurdering av arbeidet med planlegging av større og mindre forsøk med større og mindre rapporter.
innhente og bearbeide naturfaglige data, gjøre beregninger og framstille resultater grafisk				Diskusjon og gruppearbeid.	
skrive forklarende og argumenterende tekster med referanser til relevante kilder, vurdere kvaliteten ved egne og andres tekster og revidere tekstene	KONTINUERLIG	Delvis aktuelt i ulike langsvarsoppgaver i år, samt livsstilsykdommer på 9 tinnn.	Ikke noe lærestoff i år direkte tilknyttet dette.	Individuelt og par- og gruppearbeid med ulike kilder og tilhørende oppgaver.	Egen- og kameratvurdering av skriftlige rapporter og muntlige presentasjoner.
forklare betydningen av å se etter sammenhenger mellom årsak og virkning og forklare hvorfor argumentering, uenighet og publisering er viktig i naturvitenskapen	KONTINUERLIG	Aktuelt i langsvarsoppgaver, , fagsamtale om naturvern og seksualitet på 10. trinn, samt livsstilsykdommer på 9 tinn.	Ikke noe lærestoff i år direkte tilknyttet dette.	Idémyldring og tankekart.	Vurdering med karakter av skriftlige rapporter og muntlige presentasjoner.
identifisere naturfaglige argumenter, fakta og påstander i tekster og grafikk fra aviser, brosjyrer og andre medier, og vurdere innholdet kritisk	KONTINUERLIG	Aktuelt i langsvarsoppgaver, , fagsamtale om naturvern og seksualitet på 10. trinn, samt livsstilsykdommer på 9 tinn.	Ikke noe lærestoff i år direkte tilknyttet dette.	Faktakart og fagbegrepsordbok.	Underveisvurdering, egen- og kameratvurdering av individuelt prosjektarbeid.
følge sikkerhetstiltak som er beskrevet i HMS-rutiner og risikovurderinger	KONTINUERLIG		Aktuelt i forbindelse med forsøk i en rekke kapitler.	Planlegging, gjennomføring og rapport av ulike forsøk.	Vurdering med karakter av individuelt prosjektarbeid.
					Skriftlige og muntlige prøver med og uten prøveprøve og karakter.

Kompetansemål	Tidspunkt	Tema/Innhold	Lærestoff	Arbeidsmåter	Vurdering
Mangfold i nature					
forklare hovedtrekkene i evolusjonsteorien og gjøre rede for observasjoner som støtter teorien	Primært behandlet på 8. trinn	Gjennomført på 9. trinn	NOVA 8	Tavleundervisning. Diskusjon og gruppearbeid.	Egen- og kameratvurdering av skriftlige rapporter og muntlige presentasjoner.
beskrive oppbygningen av dyre- og planteceller og forklare hovedtrekkene i fotosyntese og celleånding	Primært behandlet på 9. trinn	Primært gjennomført på 8. trinn, men delvis repetert i forbindelse med celledeling og arv på 10. trinn	NOVA 9 + viten.no objekt om celler	Individuelt og par- og gruppearbeid med ulike kilder og tilhørende oppgaver.	Vurdering med karakter av skriftlige rapporter, fagsamtaler og muntlige presentasjoner.
gjøre rede for celledeling og for genetisk variasjon og arv	April – Mai 2019	Vekstcelledeling og kjønnscedeling Mendels arvelære Dominante og ressesive gener Arvelige sykdommer Genteknologi	NOVA 10 Kapittel 6 + kilder delt på Skooler (bl.a. Kromozoom)	Idémyldring og tankekart. Tankekart og fagbegrepsordbok.	Skriftlige og muntlige prøver med og uten karakter.
forklare hovedtrekk i teorier for hvordan jorda endrer seg og har endret seg gjennom tidene, og grunnlaget for disse teoriene	Behandlet på 8. trinn	Platetektonikk Erosjon Istider	NOVA 8 Viten.no: Historien om Norge		
undersøke og registrere biotiske og abiotiske faktorer i et økosystem i nærområdet og forklare sammenhenger mellom faktorene	Behandlet på 8. trinn	Gjennomført på 8. trinn	NOVA 8		
observere og gi eksempler på hvordan menneskelig aktivitet har påvirket et naturområde, undersøke ulike interessegruppers syn på påvirkningen og foreslå tiltak som kan verne naturen for framtidige generasjoner	Uke 37-43 2018	Biologisk mangfold og naturtyper Påvirkning og vern Hvordan våre moderne samfunn påvirker ulike arter, økosystemer og klimaet på jorda.	NOVA 10 Kapittel 2 Ulike TV-produksjoner om økosystemer og påvirkning.		
gi varierte eksempler på hvordan samer og (andre urfolk) utnytter ressurser i naturen		Samene og Finnmarksvidda Naturvern	NOVA 10 Kapittel 2		

Kompetansemål	Tidspunkt	Tema/Innhold	Lærestoff	Arbeidsmåter	Vurdering
Kropp og Helse					
beskrive nervesystemet og hormonsystemet og forklare hvordan de styrer prosesser i kroppen	Primært behandlet på 9. trinn	Primært gjennomgått på 9. trinn, men delvis aktuelt i forbindelse med kjønns hormoner og hormoner tilknyttet menstruasjon, svangerskap og fødsel.	NOVA 9 Kapittel 3	Tavleundervisning. Diskusjon og gruppearbeid. Demonstrasjonsforsøk og elevforsøk.	Egen- og kameratvurdering av skriftlige rapporter og muntlige presentasjoner. Vurdering med karakter av skriftlige rapporter, fagsamtaler og muntlige presentasjoner.
beskrive kort fosterutviklingen og hvordan en fødsel foregår	Primært behandlet på 9. trinn	Menstruasjonsyklus, svangerskap, celledelingsperioden, embryonalperioden, fosterperioden, naturlig fødsel og keisersnitt	NOVA 9 Kapittel 7 Eureka 9 kapittel 8	Individuelt og par- og gruppearbeid med ulike kilder og tilhørende oppgaver. Idémyldring og tankekart.	Skriftlige og muntlige prøver med og uten karakter.
formulere og drøfte problemstillinger knyttet til seksualitet, seksuell orientering, kjønnsidentitet, grensesetting og respekt, seksuelt overførbare sykdommer, prevensjon og abort	Primært behandlet på 9. trinn	Pubertet, seksualitet og seksuell orientering, identitet og kjønnsroller, respekt og grensesetting, prevensjon, selvbestemt abort, klamydia, herpes, AIDS/HIV,	NOVA 9 Kapittel 7 Eureka 9 kapittel 7 og 9		
forklare hvordan egen livsstil kan påvirke helsen, herunder slanking og spiseforstyrrelser, sammenligne informasjon fra ulike kilder, og diskutere hvordan helseskader kan forebygges	Behandlet på 8 trinn	Kosthold Fysisk og psykisk helse Røyking og rusmidler	NOVA 9 Kapittel 5 og 7		
gi eksempler på samisk og annen folkemedisin og diskutere forskjellen på alternativ medisin og skolemedisin		Infeksjonssykdommer og immunforsvaret Skolemedisin og alternativ medisin			

Kompetansemål	Tidspunkt	Tema/Innhold	Lærestoff	Arbeidsmåter	Vurdering
Fenomener og Stoffer					
beskrive universet og ulike teorier for hvordan det har utviklet seg	Behandlet på 8. trinn	Universet Big Bang	NOVA 8 Internett og andre bøker relatert til temaet.	Tavleundervisning. Diskusjon og gruppearbeid.	Underveisvurdering av arbeidet med planlegging av større og mindre forsøk med større og mindre rapporter.
undersøke et emne fra utforskningen av verdensrommet, og sammenstille og presentere informasjon fra ulike kilder	Behandlet på 8. trinn	Presentasjon av romprosjekt: Utforskning og romhistorie		Demonstrasjonsforsøk og elevforsøk.	Egen- og kameratvurdering av skriftlige rapporter og muntlige presentasjoner.
vurdere egenskaper til grunnstoffer og forbindelser ved bruk av periodesystemet	Uke 44-51 2018	Det periodiske systemet Skallmodellen Karbonkjemi Kjemiske og fysiske egenskaper til olje, gass og plast Egenskaper til ulike plasttyper	NOVA 10 Kapittel 3 + kilder delt på Fronter	Individuelt og par- og gruppearbeid med ulike kilder og tilhørende oppgaver. Idémyldring og tankekart. Faktakart og fagbegrepsordbok.	Vurdering med karakter av skriftlige rapporter og muntlige presentasjoner. Gruppearbeid. Skriftlige og muntlige prøver med og uten karakter.
undersøke egenskaper til noen stoffer fra hverdagen og gjøre enkle beregninger knyttet til fortynning av løsninger					
undersøke og klassifisere rene stoffer og stoffblandinger etter løselighet i vann, brennbarhet og sure og basiske egenskaper					
planlegge og gjennomføre forsøk med påvisningsreaksjoner, separasjon av stoffer i en blanding og analyse av ukjent stoff					
undersøke hydrokarboner, alkoholer, karboksylsyrer og karbohydrater, beskrive stoffene og gi eksempler på framstillingsmåter og bruksområder					
forklare hvordan råolje og naturgass er blitt til	Uke 44-51 2018	Dannelse av fossile brennstoff Kort om: Seismikk og leteboring, oljeproduksjon og raffinering.	NOVA 10 kapittel 3 Viten.no: Olje		
bruke begrepene strøm, spenning, resistans, effekt og induksjon til å forklare resultater fra forsøk med strømkretser	Desember 2018 – Januar 2019	Elektrisitet Strøm, spenning, resistens og effekt. Elektrisk energi Elektromagnetisme og induksjon	NOVA 10 Kapittel 4 Videoer fra kraftskolen.no		

forklare hvordan vi kan produsere elektrisk energi fra fornybare og ikke-fornybare energikilder, og diskutere hvilke miljøeffekter som følger med ulike måter å produsere energi på	Behandlet på 9 trinn	Fornybare og ikke-fornybare energikilder	NOVA 9 Kapittel 5		
gjøre rede for begrepene fart og akselerasjon, måle størrelsene med enkle hjelpemidler og gi eksempler på hvordan kraft er knyttet til akselerasjon	Behandlet på 9 trinn	Fart, akselerasjon og krefter	NOVA 9 Kapittel 6	Videoer fra kraftskolen.no	
gjøre forsøk og enkle beregninger med arbeid, energi og effekt		Arbeid, energi og effekt			
gjøre greie for hvordan trafikksikkerhetsutstyr hindrer og minsker skader ved uhell og ulykker		Energikjeder og energikilder			
gjennomføre forsøk med lys, syn og farger, og beskrive og forklare resultatene	Behandlet på 9 trinn	Lys, syn og farger	NOVA 9 Kapittel 1		

Kompetansemål	Tidspunkt	Tema/Innhold	Lærestoff	Arbeidsmåter	Vurdering
Teknologi og Design					
utvikle produkter ut fra kravspesifikasjoner og vurdere produktenes funksjonalitet, brukervennlighet og livsløp i forhold til bærekraftig utvikling	Januar- Februar 2018	Designprosjekt i samarbeid med Kunst & Håndverk - Bilprosjekt	NOVA 10 Kapittel 5	Samarbeid med Kunst & Håndverk	Underveisvurdering av egenprodusert elektrisk bil, samt avsluttende vurdering med karakter.
teste og beskrive egenskaper ved materialer som brukes i en produksjonsprosess, og vurdere materialbruken ut fra miljøhensyn	Februar-April 2018	Materialer Mekanikk	NOVA 10 Kapittel 5		Ikke vurdert med karakter, men behandlet i forbindelse med bilprosjekt.
beskrive et elektronisk kommunikasjonssystem, forklare hvordan informasjon overføres fra avsender til mottaker, og gjøre rede for positive og negative konsekvenser	Delvis behandlet på 8. og 9. trinn	Internett Kommunikasjon Sosiale medier Delvis repetert også i år.			Ikke vurdert med karakter, men behandlet i forbindelse med fornybar energi og det moderne samfunn.

Skjema B

Elevmedvirkning i planarbeidet	Individuelle/differensierte opplegg
Undervisningen foregår i stor grad som en samtale mellom lærere og elever, og det jobbes kontinuerlig med å vinkle undervisningen inn mot interessefelt. Elevene kan velge hvilke deler av emnet læreren skal repetere i fellesskap i utvalgte timer som rettes av til repetisjon, spesielt i forkant av prøver.	Leseleksene gis ikke nivådelt i arbeidsplanen, men elevene får innføring i ulike tilnærminger til lærestoffer, med fokus på trening i å lese naturfaglige tekster. Elevene bruker læreboken på ulik måte i arbeidet med emnene, og bruker arbeidsmetoder som tankekart og begrepsordbok som kan tilpasses elevens behov, evner og ambisjonsnivå. Arbeidsoppgaver gis tidvis nivådelt i MÅ, KAN og BØR, slik at elevene kan styre arbeidsmengde og graden av faglig utfordring selv. Eleven planlegger og gjennomfører et selvvalgt forsøk med tilhørende rapport. Noen av elevene har gjennomført prøvemuntlig i faget.